

Obvestilo pridelovalcem jagod

Tehnološko navodilo 3/2018

Varstvo jagod

Varstvo jagod se prične že bistveno prej kot samo sajenje. Začne se v tistem trenutku, ko od ideje o sajenju preidemo do odločitve kaj bomo sadili, kam bomo sadili in kako bomo posadili. V kolikor se že v začetku odločamo narobe, je varstvo v prihodnje lahko velik izziv in velikokrat zahtevna naloga. Izbor primerne zemljišča na ugodni legi, odločitev o primerni sorti in nakup kvalitetnih sadik ter dobra priprava tal so osnova za uspešno pridelavo. Na osnovi izkušenj zadnjih pridelovalnih let, lahko namreč z veliko gotovostjo trdimo, da zgolj s pravilno in pravočasno uporabo različnih fitofarmaceutskih sredstev ne moremo več učinkovito kurativno reševati zdravstvenih težav v nasadu jagod. Zaradi pogoste uporabe le teh bolezni razvijejo odpornost na aktivne snovi in sredstva niso več učinkovita.

Tehnologija pridelave jagod je kompleksna saj z vsakim opravilom posredno ali neposredno vplivamo na zdravstveno stanje rastlin, zato je varstvo rastlin pomemben del tehnologije. Nepravilna zasnova nasada je velikokrat razlog za večjo občutljivosti rastlin. Pojavijo se predvsem talne bolezni, katerih razvoj in širjenje po nasadu obilno namakanje z nestrokovno rabo gnojil še pospešuje.

Kljub temu, da smo upoštevali pravila dobre tehnološke prakse in so bile sadike jagod posajene na primerno pripravljena tla in pognojena v skladu z rezultati kemične analize tal, je zaradi letošnjih zopet malo posebnih vremenskih pogojev potrebno več pozornosti posvetiti naslednjim ukrepom:

- Visoka snežna odeja, taljenje snega in še dodatne padavine so vzrok, da v marsikaterih nasadih med grebeni zastaja voda. Visoka zračna vlaga in temperature nad 10 °C v tunelih nudita dobro pogoje za pojav škodljivcev in bolezni, še posebej pepelaste plesni in sive grozdne plesni (*botrytis*). Predlagamo, da s pokrivanjem s tuneli počakate, da sneg popolnoma skopni in se tla nekoliko osušijo. Še posebej je to pomembno na težkih tleh. Priporočamo, da na področjih kjer zastaja voda začasno izkopljete jarke, s katerimi se bo izsuševanje tal pospešilo. Mokra tla so hladnejša in nasičena z vodo zavirajo razrast korenin.
- Glede na visoko zračno in talno vlago, je takoj po čiščenju nasada priporočljivo nasad zaščititi (*Xanthomonas*, pegavosti) z bakrovimi sredstvi. V letošnjem letu imamo na razpolago CUPRABLAU Z 35 WP in NORDOX 75 WG. Temperatura v času uporabe naj ne bo nižja od 5 °C. Sredstvi sta dovoljeni v ekološki pridelavi jagod. (max 4 kg čistega Cu /ha.
- V kolikor imate jagode že pokrite in se temperature nekaj dni zapored dvignejo nad 15 °C je zračenje obvezno. Poleg tega priporočamo uporabo žveplovega pripravka THIOVIT YET, ki je dovoljen v pridelavi jagod. Žveplo ustvarja pogoje, ki ne ustrezajo razvoju pepelaste plesni in zavira razvoj pršic in mnogih drugih škodljivcev. Koristno je opraviti 3 – 4 ponovitve aplikacije. Sredstvo je dovoljeno v ekološki pridelavi jagod.

- V pokritih nasadih, bodite pozorni na pojav navadne ali fižolove pršice *Tetranychus urticae*. Prezimijo rdeče odrasle samice, ki jih ob toplem vremenu opazimo na spodnji strani listov. V zadnjih letih smo v naj zgodnejše pokritih nasadih jagod (tunel + pokrivna tkanina) ponekod zasledili močnejši pojav jagodne pršice, ki ni vidna s prostim očesom. Znaki se največkrat kažejo kot zverženi listni in cvetni peclji ter listi nepravilnih oblik. V obeh primerih se o varstvu posvetujte s strokovnimi službami.

Namakanje

Razpoložljiva voda in hranila pomembno vplivajo na količino in kakovost pridelka. Prekomerno gnojenje in namakanje povzročita prebujno rast ter večjo občutljivost rastlin na bolezni in škodljivce. Najpogostejše napake pri namakanju:

- Z namakanjem začnemo prepozno. Za začetek se odločimo na podlagi ročnega preizkusa v dlani stisnemo svaljek zemlje, pri tem ne sme priteči voda, svaljek se sprime in razpade, ko razpremo dlan. Preglejte vodotesnost namakalnega sistema. Težka tla bodo še dolgo nacejena z vodo, medtem ko bodo na lahkih tleh visoki grebeni kmalu suhi.
- Obilno in prezgodnje namakanje zaradi dodajanja različnih gnojil.
- Odločitev o količini in pogostosti namakanja na pamet. Namakanje določimo na osnovi tipa tal, evapotranspiracije (ET), sprotne kontrole vlažnosti tal (tenziometer, ročni preizkus), posajenih sort ter vremenskih razmer. V tleh, ki so pokrita s folijo, je izhlapevanje tudi do 25 % nižje od ET. K zmanjšanju izhlapevanja pripomore tudi tunel. Preveliki odmerki vode na lahkih tleh sicer ne povzročajo zastajanja vode, povzročajo pa izpiranje hranil. Zato je priporočljivo na lahkih tleh večkrat na dan dodajati vodo, na težkih tleh pa lahko namakamo na 3–4 dni z večjimi odmerki.

Dognojevanje

Večina pridelovalcev sadi jagode na najboljša zemljišča, ki jih tudi izdatno pognoji s hlevskim gnojem in mineralnimi gnojili. V takih primerih dognojevanje enoletnih nasadov ni potrebno. V kolikor se boste odločili za namakanje z dognojevanjem, bodite pozorni na navodila za uporabo.

Korenine pričnejo z rastjo pri temperaturi tal 7 – 8 °C; nadzemni del pri 2 – 8 °C (Nikolič, Milojevič; 2010).

DOVOLJENJE ZA NAMAKANJE V KMETIJSTVU

Ker je voda javno dobro (razen meteorna voda iz streh in dvorišča), je za namakanje v kmetijski pridelavi potrebno pridobiti naslednja dovoljenja:

1. Lokacijska informacija - Pridobijo jo lahko tudi na Ministrstvu za okolje (MOP) ali Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) po službeni dolžnosti, kar je hitreje. V primeru izgradnje vrtine, oziroma koriščenja podtalnice pa je obvezno najprej pridobiti lokacijsko informacijo iz katere izvemo, če lahko vrtamo na izbrani lokaciji in kako globoko.
2. Vodno dovoljenje za potrebno pridobiti za uporabo vode, ki je javno dobro oziroma ni zgolj nabira deževnice iz streh in dvorišč. Tudi za koriščenje vode iz vodovoda je potrebno vodno dovoljenje. Vodno dovoljenje izda organ v sestavi MOP- Direkcija RS za vode. Za koriščenje vode iz podzemlja je potrebno

3. pridobiti hidrogeološko poročilo, rezultat črpalnega preizkusa in za vrtanje globlje od 30 m tudi dovoljenje za raziskavo podzemnih voda. Odvisno od odvzema in pretoka vodotokov, je potrebno tudi v tem primeru hidrogeološko poročilo, če tako določi MOP. V zaprosilu morate napisati (projekt), koliko vode potrebujete in kdaj. (količina na leto in l/sek)
4. Odločbo za uvedbo zasebnega namakalnega sistema Z vlogo zaprosite MKGP za izdajo odločbe, po kateri vam je dovoljeno uporabiti potrebno oziroma željeno količino vode na obravnavanih zemljiščih. (pravnomočnost 1 mesec)
5. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za vse posege v prostor, s katerimi kakor koli vplivamo na stanje voda. Izdajo na Direkciji RS za vode.
6. Gradbeno dovoljenje za akumulacije, zalogovnike vložite na Upravno enoto upoštevajoč uredbo o razvrščanju objektov o razvrščanju objektov glede zahtevnosti gradnje (tudi v primeru, da glede na vsebino ugotovite, da ne potrebujete gradbenega dovoljenja, vlogo oddajte in pridobite uradno zavrnitev – tudi to je dokument)
7. Zahteva za ugotovitev, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti presojo vplivov na okolje (predhodni postopek), ki jo izda ARSO.

Vse dodatne informacije dobite pri svetovalcih na vseh zavodih KGZS. Vse vloge najdete na spletnih straneh.

Pripravila:

Skupina za jagodičje